

Michael Maier

Plienenie sveta

Ako finančné elity plánujú
naše vyvlastnenie

Michael Maier

Plienenie sveta

Ako finančné elity plánujú
naše vyvlastnenie

Michael Maier

Plienieenie sveta

Ako finančné elity plánujú naše vyvlastnenie

First published as "Die Plünderung der Welt" by Michael Maier.

© 2014 by FinanzBuch Verlag, Muenchner Verlagsgruppe GmbH, Munich, Germany.

www.finanzbuchverlag.de. All rights reserved.

Všetky práva vyhradené na reprodukovanie celku alebo časti v akejkoľvek forme.

Slovak Edition © Citadella, 2017

Translation © Antonia Torres Manzanares, 2017

Redigovala: Tatiana Búbelová

Návrh obálky a grafická úprava: Citadella

Vydalo vydavateľstvo Citadella v roku 2017

ISBN 978-80-8182-091-5

Michael Maier

Plienenie sveta

Ako finančné elity plánujú
naše vyvlastnenie

Mojej manželke Ilke

Obsah

ÚVOD	7
1. kapitola: Koniec jedného obdobia	23
2. kapitola: Noví zvodcovia tušia zajtrajšiu katastrofu	35
3. kapitola: Naša Zem - boháči a spodina obyvateľstva	45
4. kapitola: Fyzik vypočítal, kto vládne svetu	61
5. kapitola: Kolektívne zlyhanie	73
6. kapitola: Greenspan priložil zápalku ku knôtku	85
7. kapitola: V srdci globálneho stroja	105
8. kapitola: Bazilejská veža a zadlžení otroci	123
9. kapitola: Veľká ofenzíva v Európe	139
10. kapitola: Pohľad do malej zbrojnice	155
11. kapitola: Pohľad do veľkej zbrojnice	175
12. kapitola: Zhabaniu majetku nikto neujde	191
13. kapitola: Hodina rozhodnutia	205
14. kapitola: Na rázcestí	221
15. kapitola: Právo a zákon – ale v akom jazyku?	227
16. kapitola: Čomu nemožno zabrániť	235
17. kapitola: Čo treba spraviť inak	245
PodĎakovanie	263
Zoznam použitej literatúry	267
Poznámky	279

ÚVOD

New York, Park Avenue, jeseň 2007, poludnie. Pracovníci investičných bánk opúšťajú svoje kancelárie a zaplavujú ulice. Akonáhle znovu zasadnú pred počítače, zhltnú sendviče zabalené v plastových obaloch, ktoré si narýchlo kúpili v pouličných stánkoch. Tu pracuje John Cunningham.¹ Je šéfom veľkého oddelenia jednej z investičných bánk a prináša jej miliardové zisky. Na jeho dverách je len jeho meno, no keď ich otvoríte, zostanete prekvapení. Vo veľkej miestnosti sedí stovka mladých mužov, ktorí sústredene pozerajú na monitory ich počítačov. Neprehodia ani slovo. Na ich obrazovkách blikajú tabuľky, vzorce a grafy.

Vládne napätá atmosféra. Úplne v rohu má Cunningham svoj pracovný stôl: desať metrov štvorcových za sklenými stenami. Cunningham je skromný človek. Nepije, angažuje sa v sociálnych projektoch. Obchodníci, ktorí preňho pracujú, sú informatici a matematici. Väčšina z nich prišla z lavíc vysokej školy priamo do banky. Ich prácou je

spravovať finančné aktíva, predávať a kupovať určitý tovar, napr. potraviny a suroviny, na rozličných miestach sveta. Špekulujú nad vzorcami.

Počítajú vo dne v noci. Obchodníci využívajú globalizáciu a premieňajú miliardy.

Peniaze na obchody pochádzajú od klientov ich banky. Sú to majetky najbohatších občanov, ale aj dôchodkové fondy obyčajných dôchodcov.

Cunningham je nepokojný. Tuší prvé náznaky finančnej krízy. Tlak je veľký: „Dúfame, že centrálné banky opäť znížia úrokové sadzby. Inak to bude ťažké.“

O dva roky už Cunningham v investičnej banke nepracuje. Jeho oddelenie zrušili. Banka musela prepustiť zamestnancov, aby udržala výnosy tak vysoko, ako majitelia očakávajú. Cunningham berie 20 svojich najlepších ľudí a zakladá vlastnú firmu. Vytvoril fond pre investorov.

Jeho bývalý zamestnávateľ má v Cunninghamovej novej firme päťpercentnú spoluúčasť, dvadsať percent vlastní rodinka miliardárov. Banka previedla na Cunninghama niektoré veľké majetky, aby ich spravoval. Nechce, aby jej v bilancii svietili riskantné obchody. Cunningham má investovať stámilióny dolárov. Majetok investorov násobí stávkami. Centrálné banky znížili úrokové sadzby. Po štyroch rokoch sa straty už kopia. Cunningham zatvára svoje fondy a investorom vypláca peniaze - kým ešte nie je neskoro.

Na jeseň 2013 Cunningham oznámil, že založil novú firmu. Tentokrát sa chce starať len o vlastný majetok a o majetok jeho spolupracovníkov. Cunningham mohol zarobiť asi 100 miliónov dolárov.

Matematickými vzorcami.

Stávkovaním, kdekoľvek na svete sa mu len zachce.

Ak sa nedopustí nijakých veľkých chýb, v nasledujúcich piatich rokoch svoj majetok zdvojnásobí.

Potom bude mať 55 rokov a bude chcieť odísť do dôchodku.

Výmena scén

Január 2012. Nad Frankfurtom nad Mohanom visia pochmúrne mraky. Keď sa pozeráte z okna nemeckej banky Deutsche Bank na frankfurtské mrakodrapy Skyline, veže bánk takmer nevidno.

V múzeu Bundesbanky sú vystavené bankovky nemeckej marky. Môžete tu obdivovať aj zlaté tehly či tašku kuriéra, v ktorej kedysi doručovali tajné správy dôležitým tvorcom bankovníctva v Berlíne.

V kanceláriách Bundesbanky vládne nervozita. Štátna dlhová kríza dosiahla svoj vrchol. Napriek miliardám, ktoré sme pozbierali na „záchranu“ Grécka.

Taliani a Španieli zrazu musia platiť vyššie úroky za ich dlhy. Odhliadnuc od všetkých nočných krízových zasadnutí vo Frankfurte, v Berlíne a Bruseli vraj podľa manažéra Bundesbanky nie je dôvod na paniku. Vedenie nemeckého akciového indexu DAX hovorí o vystúpení Nemecka z eurozóny.

Manažér Bundesbanky v tmavomodrom obleku vyzerá skoro ako úradník.² Vidí koniec eura v nedohľadne? „Máme na zreteli najmä jedno: investori chcú svoje peniaze späť. Už sa sami seba pýtajú, načo im sú najvyššie výnosy, keď nakoniec aj tak o všetky peniaze prídu. Existuje toľko nevyužitého kapitálu.

Voľakedy sme si mysleli, že keď zainvestujeme do nejakého podniku, predídeme väčšiemu riziku, ako keď investujeme do štátnej pôžičky. Pretože štát sa nikdy nemôže stať insolventným. To je investičná hodnota. Vierohodnosť štátu stála nad všetkým. To už dnes neplatí.

Manažér Bundesbanky je obozretný človek. Pochádza z nevelkého mesta v Severnom Porýní-Vestfálsku. Predtým, než prišiel do Bundesbanky, pôsobil v politike. Mal na starosti rozpočet. Je serióznym ako kontrolór, ktorému by človek bez váhania zveril peniaze. Lenže teraz už musí robiť rozhodnutia, ktoré majú ďalekosiahly dosah. Nemeckí sporitelia ročne prídu o milióny, pretože centrálna banka sa dohodla na tom, že zníži úrokové sadzby. Bankár Bundesbanky hovorí: „Všetko, čo sa udeje v Európe, má vplyv na celý svet.“

Nechce, aby sme spomínali jeho meno. Situácia je veľmi neprehľadná. Čo urobí Európska centrálna banka? Čo si myslí Bundesbanka? Ako sa rozhodne spolková vláda Nemecka? Dokážeme dostať dlhovú krízu opäť pod kontrolu? Všetci veľa hovoria, ale nik netuší, čo urobiť.

Bankár Bundesbanky tvrdí, že treba robiť malé kroky.

Ktorým smerom by sme však mali ísť, nevie ani on sám.

Zmena scén

Štátny bankár investičnej banky, ktorého úlohou je výnosne investovať peniaze z daní, raz v Berlíne povedal, že nemáme nezhody medzi štátmi, bankami a centrálnymi bankami zveličovať.³ Má približne toľko rokov ako John Cunningham z New Yorku. Voľakedy ho volali „bankár“. Počestný muž, ktorý je nanajvýš diskretný. Na otázku komu sa dá

veriť, či Merkelovej, Draghimu, Weidmannovi alebo Schäubemu, náš „bankár“ odpovedal: „Každý hrá svoju rolu.“ Ani nechce prezradiť, či sa hra skončí dobre alebo zle. Po práci hráva na husle. Najradšej hrá skladby od Johanna Sebastiana Bacha.

Každý hrá svoju rolu.

Ale v akej hre?

Odpoveď nám dá ekonóm Roland Baader: „To, čo sa od roku 2008 odohráva vo svete bánk a financií, štátnych rozpočtov a firemných bilancií, je... dlhová kríza neslýchaných rozmerov. Oceány bezcenných peňazí a úverov zo vzduchu rozbehli globálnu a inflačnú spotrebnú mašineriu, ktorá sa teraz rúca. Nieкто raz dlhy musí vyrovnať. Ak to nepôjde podobrotky, tak pozlotky.“⁴

Hra, ktorou sa v tejto knihe chceme zaoberať, sa volá „plienenie sveta“.

Táto kniha chce nájsť odpoveď na otázku, prečo v politike, hospodárstve a svete financií nastal „historický prelom“, ako to nazval Baader.

Štáty svojim dlhovým systémom z vymyslených peňazí docielili, že si malá elitná skupinka hromadí majetok ešte rýchlejšie. Lenže to prehrali.

Štáty potrebujú odbúrať svoje dlhy, a tak chcú začať plieniť súkromné vlastníctvo občanov. Rýchlo prestanú so solidárnosťou voči

tým, ktorí pomoc naozaj potrebujú. Prostredníctvom nadnárodných organizácií, akými sú napríklad Medzinárodný menový fond a centrálné banky, si štáty zoberú, čo im nepatrí. Demokracia, právny štát a morálka sa stanú niečím zriedkavým. Štáty počítajú s odporom. Budú sa ho snažiť prelomiť. Autoritatívne tendencie sú už na obzore. Deformácie v sociálnej oblasti sú neodvratné. Sloboda bude nanajvýš vzácna.

Pôžičky, do ktorých sme sa zamotali, aby sme vyriešili všetky problémy ľudstva, sú príčinou brutálneho boja o prerozdelenie. Baader píše: „Prosperitu možno dosiahnuť len prácou a úsporami. Nadmerný konzum a zadlženie ju zničia.“⁴⁵

Nutné opatrenia zafažia mnohé generácie. Vedú k veľkej nespravodlivosti. Napriek obrovsky nafúknutým úverom zďaleka všetci nežijú v blahobyte. Práve naopak. V tejto knihe uvidíme, že chudobní ešte väčšmi schudobneli, zatiaľ čo zbohatlíci sú ešte bohatší. Platí to v Nemecku, platí to na celom svete.

Malá elita kontroluje väčšinu majetku na celom svete.

Neskôr ešte preskúame, o akú neveriteľnú sumu ide. Počítačová simulácia dokázala, že komplexná sieť globálneho finančného systému umožnila extrémne malej skupine vyvolených ovládať majetok celého sveta. Len 0,123 percenta vlastníkov 49 000 medzinárodných koncernov kontroluje 80 percent týchto koncernov.

Ako neskôr uvidíme, veľké globálne prerozdelenie a sústredenie majetku v rukách jednotlivcov nie je náhodné. Nie sú to vedľajšie účinky dobre myslenej politiky, ktorým sa nedalo zabrániť.

V systéme nespútaného zaplavovania sveta bezcennými sľubmi sa nespravodlivosť v globálnej feudálnej spoločnosti načisto ukotví.

Tento systém treba zmeniť.

Vo svete, kde sa prirodzené kontrasty ako starostlivosť a zodpovednosť, štátne a osobné vlastníctvo, nátlak a sloboda zotreli v prospech vlády malej elity nad väčšinou občanov, už neexistuje voči plieneniu sveta alternatíva.

Plieniecie sveta je spor, v ktorom protichodné strany nemajú rovnaké bojové prostriedky. Bohatstvo je nerovnomerne rozložené: „odchádza preč od súkromných osobných individuálnych sporiteľov smerom k márnivému štátu a finančnému priemyslu, ktorý nepozná hranice.“⁶ Na Amerike je to vidno najviac. Americké domácnosti mali v roku 1962 o 37 percent menej dlhov ako príjmov. V roku 2009 mali o 39 percent viac dlhov ako príjmov. Nemci boli v porovnaní s nimi sporovliví. Úspory Nemcov predstavovali koncom roka 2012 predsa len peknú sumu: 4,94 biliónov eur.⁷ 70 percent nemeckých domácností pravidelne vyrovnáva svoje dlhy tak, že im zostanú ešte aj peniaze, ktoré môžu ušetriť.⁸

Práve preto si plieniči vzali na mušku Nemecko a iné prosperujúce krajiny Európy.

Ak chcete zistiť, kto sú tí plieniči, čo nedbajú na úspory, hodnoty a prostriedky sveta, musíte mať pred očami istú chronológiu. Zriadením centrálnych bánk si štáty vytvorili monopoly na tlačenie peňazí. Peniaze tlačia bez toho, aby boli kryté reálnou hodnotou. Aj Goethe vystaval dej Fausta na tejto osudovej chybe.

Záujem štátov o bezhraničné množenie peňazí je očividný. Štát sa takýmto spôsobom môže ľubovoľne zadlžiť bez toho, aby musel myslieť na splatenie svojich dlhov. V rámci spoločenskej zmluvy nikto nepochybuje o zásadnej legitimitate dlžníkov.

No štát má aj napriek tomu právo poberať odvody a rôzne poplatky. Chceli by sme veriť tomu, že by si so všetkými týmito možnosťami mal vystačiť.

Moderné vlády sú nenásytné. Dnes je už samozrejmé, že štáty podľa svojej ľubovôle tlačia peniaze, len aby pokryli svoje výdavky. Pre politické elity je to bezpečný spôsob, akým čo najdlhšie zostať pri moci. Nie je podstatné, aké strany sú vo vládnom kabinete. Všetky sa podrobili systému falošných peňazí, pretože dokonale spĺňa svoj účel - prinajmenšom v predpokladanom volebnom období. Alebo aj dvoch. Dlhové krízy sú v histórii bežné. Vždy k nim prichádza podľa toho istého vzorca. Na konci zadlžené štáty a celé impériá kolabujú a nútia tých, ktorí ešte dačo majú, aby uhradili škody.

Otvorenie kanálov lacných peňazí ohromilo všetkých tých, ktorí z nich čerpajú úžasné ekonomické výhody. Darované peniaze predstavovali pre finančný priemysel niečo ako nekonečnú subvenciu. Firmy profitovali z toho, keď občania kupovali na splátky. A občania boli šťastní, keď si mohli dovoliť kúpiť veci, na ktoré by inak museli dlho šetriť alebo ktoré by si dokonca nikdy nemohli dovoliť kúpiť. Vznikol tým úplne nový priemysel, ktorý z bezcenných peňazí sformoval nové kreatívne „finančné možnosti“. Na tieto „finančné možnosti“ sa v globálnom peňažnom obehu najviac striehne. Ale tieto „možnosti“ sú veľmi škodlivé. Narúšajú rovnováhu vo svete. Prinášajú plané sľuby do najodľahlejších kútov sveta. Investor Warren Buffet tieto možnosti nazval: „zbrane hromadného ničenia finančného priemyslu“.

Jeho slová znejú ako bojový výkrik.

Počujeme burácanie diel z blízkeho frontu.

Stroj, ktorý údajne tak dlho dobre fungoval, teraz namieril na svojich vynálezcov.

Blázon v Goetheho Faustovi je jediný, kto si všimol, že na konci každého márnenia peňazí príde k ich devalvácii. Čím väčšími sa bublina nafúkne, tým väčšia devalvácia nastane. Goetheho blázon vždy hovorí pravdu. Vie aj to, že svoje peniaze musí investovať do hmotných vecí, ak nechce, aby prepadli inflácii.

Plienenie sveta sa začalo, pretože sa začali aj celosvetové preteky o spomínané hmotné veci v globálnom meradle.

Hyperglobalizácia zapríčinila nezastaviteľný proces globálneho mzdového dumpingu. Práca už nie je spätá s človekom, ale jedine s kapitálom. V tomto kontexte budú ľudia veľmi kriticky posudzovať činnosť nadnárodných organizácií, akými sú Medzinárodný menový fond, Svetová banka alebo Banka pre medzinárodné platby (BIS).

Súčastou plienenia sveta je vykorisťovanie pracujúcich na celom svete. Baader vysvetľuje: „Viac konzumu vyžaduje viac produkcie. Nie bezcenné a falošné papierové sľuby o väčšej produkcii. Keď národné hospodárstvo na základe papierovej ilúzie viac konzumuje ako produkuje, mína svoj kapitál. A to speje k chudobe a mizérii.“⁹ Pracujúci ľud na celom svete je prvou obeťou ničivého plienenia. Športové zariadenia plánovaných futbalových majstrovstiev sveta v prepychovom Kata-

re stavajú novodobí otroci v neludských podmienkach. Čo môže lepšie dokázať obrovské následky plienenia?¹⁰

Ilúzia lacných falošných peňazí už požíera aj ľudí.

Ludia sa stali prostriedkom na dosiahnutie určitého cieľa. Už nemajú hodnotu, nemajú dôstojnosť. Osožné je to, čo sa ráta. Ľudia majú často už len cenu. Chlapci sa dnes na futbalových kartičkách učia, aká je „trhová hodnota“ futbalovej hviezdy. Práca Cunninghamových ľudí už neznamená telefonovať s inými obchodníkmi v Hongkongu, Sidney alebo v Paríži. Vymysleli programy, ktoré automaticky reagujú na cenové zmeny vo finančnom sektore. Ich práca už s klasickým bankovníctvom nemá nič spoločné. Informatici len porovnávajú údaje. Z trhu urobili virtuálnu realitu. To platí aj pre burzy. Osobitne pri riskantných stávkach. Počítačoví experti programujú a riadia globálny stroj na výrobu peňazí a aj keď neprodukujú nič reálne, zarábajú mnohonásobne viac ako pracujúcich občania v Indii alebo v Nemecku.

Obchodníci určujú ceny. Preto ich voláme *market makers*, čiže tvorcovia trhu. Vedia všetko o hodnote tovaru, surovín a podnikov. Nezaujímajú sa o skutočnú hodnotu predmetov, s ktorými obchodujú.

To, na čom naozaj záleží, je ich cena.

Keď bezcennými falošnými peniazmi nafúkli ceny až na prasknutie, začína byť hodnota zasa zaujímavá.

V neuveriteľne zložitom, globálne prepojenom prostredí všetci stratili prehľad o tom, kedy nastal bod zlomu. Nečudo, že ani najväčší

bankári z New Yorku, ani spomínaný bankár z Bundesbanky, ani hociktorý slušný bankár nemajú ani len potuchy o tom, ako by sa ten dlhový stroj dal zastaviť. Ani centrálné banky, ktoré majú moc ovplyvniť tlačenie peňazí, to nevedia. Vedúce grémium americkej centrálnej banky FED (*Federal Reserve System*) zamestnáva 220 ekonomických expertov. V rámci „finančnej a hospodárskej politiky“ FED od ekonómov pravidelne žiada expertízy.¹¹ Na ne si v roku 2009 vyčlenil zarážajúci rozpočet vo výške 433 miliónov dolárov.

Napriek tomu sa FED pri najnovšom stresovom testovaní amerických bánk prerátal, čo si hneď deň po vyhlásení výsledkov musel priznať.¹² Veľmi nepríjemná situácia. Rakúsky daňový poplatník musel len za znalecký posudok zaplatiť 300 miliónov eur, aby vláde mohol predložiť prehľad škandálu štátnej banky Hypo Group Alpe Adria (HGAA).¹³

V tejto knihe sa nesnažíme prisúdiť vinu za spôsobené dlhy jednotlivým skupinám. Nikto sa zrazu nezbláznil a nezačal kriminálne čachre z večera do rána. Ani banky, ani vlády, ani koncerny. Nejakým spôsobom, chybou v systéme, „pochybením, ľahkomyselnosťou, podvodom, bezmedznosťou, nedostatočnou ostražitosťou“ si niekto naplnil vrecká.¹⁴ Isté je, že napriek masívnym škodám skoro nikto nemusel znášať následky za svoje prehrešky. Systém obetoval len „jednotlivé prípady“ - ako obetné barančeky na utíšenie verejnosti.¹⁵ No tí, ktorí až doteraz aktívne spolupracovali na plienení sveta a neopísateľne z neho profitovali, odišli domov s dôchodkami financovanými z daní alebo s horibilnými investorskými bonusmi.

Preto chceme v tejto knihe ukázať, že na konci musí prísť k zásadným zmenám v systéme. Nie sú osobitne náročné. Ako finanční odbor-

níci Anat Admati a Martin Hellwig vecne podotkli, stačilo by, len aby sa „politici a úrady starali o spoločenské záujmy“.¹⁶ Je potrebné iba úplné obnovenie práva a zákona, a to rovnako pre všetkých zainteresovaných. Systém sa dá zmeniť predovšetkým tým, že sa najprv zmení úloha štátu. Zmena úlohy štátu je možná len na základe rozporu v štáte - musí byť silný a zároveň šťihly. Musí prísne kontrolovať a vynucovať dodržiavanie zákonov. Dohliadať na nutné sankcie. Musí sa starať o sociálnu rovnováhu, aj keby v najhoršom prípade zaviedol vyššie daňové zaťaženie pre bohatých. Musí zostaviť súbory pravidiel, ktoré zabránia podvodom, drancovaniu a hýreniu.

To sa nestane, keď budú vlády vymýšľať čoraz komplikovanejšie formulácie pravidiel, keď ak obnovia princíp osobného ručenia bankárov. Ak sa bankári snažia nalákať svojich klientov na klamstvá a zamotať ich do riskantných transakcií, mali by za to pykať.

V Škótsku 130 rokov fungovalo takzvané „slobodné bankovníctvo“. Nepotrebovali centrálnu banku. Nepotrebovali zachraňovať banky. V banke každý bankár ručil celým svojím majetkom. Vďaka tomuto jednoduchému princípu 99 percent všetkých darebákov nikdy nechcelo byť bankármi.

V takomto systéme je prísna kontrola pre vládu už len hračkou.

Zo strany štátu musí prichádzať kontrola dodržiavania zákonov a pravidiel hry - a to prísne a spravodlivo. V nijakom prípade sa medzi ľud nesmú dostať bezcenné peniaze.

Presne to však dnes robia všetky vlády sveta. Nízkymi úrokmi a inými zbraňami, na ktoré sa neskôr pozrieme ešte bližšie, vlády pumpujú peniaze na trh a prerozdeľujú majetok.

Národným vládam absolútne neprináleží kontrola centrálnych bánk a ich zvrchovanej moci pri tlačení falošných peňazí. V mnohých krajinách sú centrálné banky vlastníctvom bánk. Zároveň majú dozor nad bankami centrálné banky. V EÚ je to Európska centrálna banka so skratkou ECB. Tí, ktorí tlačia falošné peniaze, tak kontrolujú samých seba. Mario Draghi a Mark Carney z Bank of England sú bývalí bankári z globálnej investičnej bankovej spoločnosti Golman Sachs. Väčšina ostatných riaditeľov centrálnych bánk prišlo z politiky, z finančníctva a z veľkej časti štátom financovanej vedy.

Štáty, banky, centrálné banky – to je trojka, ktorá sedí za volantom. Malá finančná elita, ktorá sa nikomu nezodpovedá, vedí za ručičku hospodárstvo celého sveta. Štáty, ktoré sa nekonečne zadlžujú, jej dávajú príkazy.

To sa nemôže skončiť dobre.

Zoskupenie, o akom aj darebáci len snívajú. Ved' ktoré iné odvetvie môže o sebe tvrdiť, že dostane bezhraničné subvencie od štátu bez toho, aby muselo predložiť dôkaz o ich použití? Ktoré iné odvetvie kontroluje samo seba? A keď to všetko praskne..., ktoré odvetvie za každých okolností zachráni platiteľia daní, aj keby malo prísť k inflácii?

Čo by sa v každej inej oblasti považovalo za neférové, je v peňažnom priemysle nanajvýš nebezpečné. Ako tvrdí Roland Baader, štát nepodloženými peniazmi privádza do obehu ozajstné falzifikáty. „Peniaze sú bezcenné, pretože nie sú kryté nijakou službou ani hodnotou.“